

Valtiovarainministeriö**Viite:** Lausuntopyyntö VM065:00/2012**Asia:** Lausunto kuntalain hallituksen esitysluonnoksesta**Valtioneuvoston kanslian lausunto**

Valtiovarainministeriö on pyytänyt valtioneuvoston kanslialta lausuntoa kuntalain kokonaisuudistuksesta. Kuntalain kokonaisuudistuksen tavoitteena on uudistaa kuntalaki siten, että siinä otetaan huomioon kuntien muuttuvasta toimintaympäristöstä ja uusista kuntahallinnon rakenteista aiheutuvat muutostarpeet. Valtioneuvoston kanslia toteaa lausuntonaan kunnioittavasti seuraavaa.

Pääministeri Alexander Stubbin hallituksen ohjelman (24.6.2014) mukaan hallituksen ohjelma perustuu pääministeri Kataisen hallituksen ohjelmaan (22.6.2011), rakennepoliittiseen ohjelmaan sekä sen toimeenpanoa ja julkisen talouden sopeuttamista koskeviin linjauksiin. Kataisen hallituksen ohjelma vaalikaudelle 2011–2015 ja sen tavoitteet ovat edelleen voimassa. Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen hallitusohjelman mukaan kuntarakennemuutos muodostaa perustan kuntalain kokonaisuudistukselle. Kuntalain uudistuksessa tarkastellaan uusien kuntahallinnon rakenteiden ja kuntien muuttuvan toimintaympäristön näkökulmasta erityisesti kunnan talouden sisäistä ohjausta, kuntien johtamisjärjestelmiä, luottamushenkilöiden asemaa, kuntalain ja erityislakien välistä suhdetta, kunnanosaohjausta sekä kuntien ja markkinoiden välistä suhdetta.

Valtioneuvoston kanslia pitää tärkeänä, että kuntasäätely saatetaan vastaamaan nykyisiä EU-oikeuden asettamia vaatimuksia.

Edelleen valtioneuvoston kanslia korostaa, että säätelyn valmistelussa tulee tarpeellisella tavalla huomioida samanaikaisesti vireillä olevat kuntia koskevat muut säädösmuutosprosessit ja huolehtia siitä, että säätelyyn ei synny ristiriitaisuuksia.

Esityksessä sivuilla 38–39 käsitellään kunnallisen puoluerahoituksen läpinäkyvyyttä ja esitellään valtioneuvoston kanslian mm. paikallistasolle suunnatun puoluetuen käyttöönottoa käsitelleen työryhmän ehdotuksia (Puolueiden julkisia tukia ja niiden valvontaa uudistavan työryhmän muistio, Valtioneuvoston kanslian julkaisu-sarja 9/2010). Esityksessä todetaan, että työryhmä ei muistiossaan käsitellyt lainkaan luottamushenkilömaksuja paikallisen puolueitoimen rahoituksessa eikä sen ehdotuksia ole muutenkaan toteutettu.

Puoluelain (10/1969) 9 §:n 1 momentissa on muun ohella todettu, että: Valtion talousarvion rajoissa voidaan eduskunnassa edustettuna olevalle puolueelle myöntää avustusta sen säännöissä ja yleisohjelmassa määritellyn julkisen toiminnan tukemiseen. Avustus on jaettava puolueiden viimeksi toimitetuissa eduskuntavaaleissa saamien edustajanpaikkojen lukumäärien osoittamassa suhteessa. Puolueen avustuksesta osa voidaan osoittaa muun yhdistyksen toiminnan tukemiseen. Edelleen pykälän 3 momentin mukaan avustuksen myöntää hakemuksesta valtioneuvosto. Avustuksen maksaa valtioneuvoston kanslia.

Tässä yhteydessä voidaan kuitenkin todeta, että valtion talousarvion mukaan nykyisestä puolueille myönnettävästä poliittiseen toimintaan tarkoitettu avustuksesta käytetään määräosuus myös puolueen piirijärjestöjen toimintaan sekä puolueen naisten poliittiseen toimintaan, joka myös voi tulla jaetuksi paikalliselle tasolla puolueen sisällä. Nykyinen määräosien osoittaminen valittuihin tarkoituksiin talousarviossa on vakiintunut tavaksi tarkentaa puoluelain säännöksiä avustuksen käytämisestä. Käytäntö on samalla mahdollistanut sen, että puolueet ovat voineet avustuspäätöksen asettamissa puitteissa päättää sanottuun tarkoitukseen myönnettävän osuuden kohdentamisesta puolueorganisaatiossa, mitä voidaan pitää puolueiden sisäisen toimintavapauden ja avustuksen tarkoituksenmukaisen käyttämisen näkökulmasta perusteltuna. Puolueilla ei kuitenkaan ole nykyisin lainsäädäntöön perustuva velvollisuutta osoittaa avustusta puolueen paikallisen tason toimintaan (ks. myös Puolueiden julkisia tukia ja niiden valvontaa uudistavan työryhmän muistio, Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 9/2010).

Valtioneuvoston kanslia ehdottaa, että valtiovarainministeriö vielä arvioisi sääntelyn tarkoituksenmukaisuutta lakitekstitasolla siltä osin kuin ehdotetussa sääntelyssä *korostetaan* tai *selkeyden vuoksi tuodaan ilmi* sellaista sääntelyä, joka kuntien tulee jo muun sääntelyn perusteella ottaa huomioon. Mainituissa tapauksissa voi olla muuten tarkoituksenmukaista erityisesti täsmentää onko kuntalakiin otettavalla sääntelyllä tarkoitus täsmentää tai tiukentaa muussa laissa olevaa velvoitetta vai onko kyseessä ainoastaan sääntelyn toistaminen kuntalaissa.

Edellä sanottu huomioiden valtioneuvoston kanslialla ei ole luonnoksesta muuta lausuttavaa.

Timo Lankinen
Alivaltiosihteeri

Miikka Rainiala
Hallitussihteeri

Jakelu

Valtiovarainministeriö, Kirjaamo VNK